

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5010

[Total No. of Pages : 4

[5053]-11

B.Ed. (Physical Education)

FOUNDATIONS OF PHYSICAL EDUCATION

(2013 Pattern) (Paper - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

- Q1)** a) Meaning, Definition and scope of Physical Education. [8]
b) Objectives of Physical Education. [7]

OR

Physical Education and Sports is an integral part of society. Discuss. [15]

- Q2)** Explain the historical development of physical education in India before the independence. [15]

OR

- a) Khashaba Jadhav. [7]
- b) Significance of Recreation. [8]

- Q3)** Give Definitions. [5]

- a) Physical Education
- b) Recreation
- c) Leisure Time
- d) Play
- e) Physical Activity

P.T.O.

Q4) Short notes (Any three) :

[15]

- a) Major Dhyanchand
- b) What in Recreation?
- c) SAI
- d) Values in sports

Total No. of Questions : 4]

P5010

[5053]-11

B.Ed. (Physical Education)

FOUNDATIONS OF PHYSICAL EDUCATION

(2013 Pattern) (Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) अ) शारीरिक शिक्षणाची व्याख्या सांगून अर्थ व व्याप्ती सांगा. [8]
ब) शारीरिक शिक्षणाची उद्दिष्टे [7]
किंवा
शारीरिक शिक्षण व खेळ हे समाजाचे अविभाज्य भाग आहेत. चर्चा करा. [15]
- प्रश्न 2) स्वातंत्र्यपूर्व काळातील भारतातील शारीरिक शिक्षणाचा इतिहास स्पष्ट करा. [15]
किंवा
अ) खाशाबा जाधव [7]
ब) मनोरंजनाचे महत्व [8]
- प्रश्न 3) व्याख्या लिहा. [5]
अ) शारीरिक शिक्षण
ब) मनोरंजन
क) फावला वेळ
ड) फले
इ) शारीरिक उपक्रम

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) मेजर ध्यानचंद
- ब) मनोरंजन म्हणजे काय?
- क) साई
- ड) खेळातील मूल्ये

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5011

[Total No. of Pages : 4

[5053]-12

B.Ed. (Physical Education)

PSYCHOLOGY OF PHYSICAL EDUCATION & SPORTS

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write history of sports psychology & 2 definitions of sports psychology.
Write importance of sports psychology to PET. **[15]**

OR

What is learning? Write factors affecting learning. What is transfer of learning?
Explain with suitable examples.

Q2) What is Adjustment? Maladjustment. Explain causes & remedies for
maladjustment. **[15]**

OR

Define emotions. Write types of emotions & causes & remedies for emotional
disturbances.

Q3) Answer in short. **[5]**

- a) Define Instincts.
- b) Memory & forgetting define.
- c) Factors affecting motors development.
- d) Personality traits for combative sports.
- e) Types of Anxiety.

P.T.O.

Q4) Short notes (Any three) :

[15]

- a) Characteristics of Instincts
- b) Classical conditioning theory
- c) Classification of personality according to sports
- d) Techniques of motivation

Total No. of Questions : 4]

P5011

[5053]-12

B.Ed. (Physical Education)

PSYCHOLOGY OF PHYSICAL EDUCATION & SPORTS

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) क्रीडा मानसशास्त्राचा इतिहास व 2 व्याख्या लिहा. क्रीडा मानसशास्त्राचे क्रीडा शिक्षकासाठी असलेले महत्व लिहा. [15]

किंवा

अध्ययन म्हणजे काय? अध्ययनावर परिणाम करणारे घटक लिहा. अध्ययन संक्रमण म्हणजे काय ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) समायोजन व विषमयोजन म्हणजे काय? विषमयोजनाची कारणे व त्यावरील उपाय सविस्तर लिहा. [15]

किंवा

भावनेची व्याख्या लिहा. भावनेचे प्रकार सांगा. भावनिक आंदोलनाची कारणे व उपाय सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) थोडक्यात लिहा. [5]

अ) सहजप्रवृत्तीची व्याख्या लिहा.

ब) स्मरण व विस्मरणाची व्याख्या

क) कारक अध्ययनावर परिणाम करणारे घटक

ड) द्रंद्रुखेळासाठीची व्यक्तिमत्व गुणवैशिष्ट्ये

इ) चिंतेचे प्रकार लिहा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) सहजप्रवृत्तीची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) अभिजात अभिसंधान
- क) व्यक्तिमत्वाचे खेळानुसार वर्गीकरण
- ड) प्रेरणेची विविध तंत्रे

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5012

[Total No. of Pages : 4

[5053]-13

**B.Ed. (Physical Education)
ANATOMY & PHYSIOLOGY
(2013 Pattern)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain structural & functional organization of Human Body. **[15]**

OR

- a) Explain structure of skeletal muscle with labelled diagram. **[8]**
- b) Explain types of muscle contraction. **[7]**

Q2) Explain cerebral brain structure & functions. **[15]**

OR

Describe circulation of blood in heart with labelled diagram of heart.

Q3) Answer in short. **[5]**

- a) List bones of leg
- b) Write names of any two joints
- c) Name the glands (any four)
- d) Metabolic rate
- e) Name the types of tissues

P.T.O.

Q4) Short notes (Any three) :

[15]

- a) Energy system in Human Body
- b) Autonomic nervous system
- c) Effect of exercise on heart and respiratory system
- d) Human cell

Total No. of Questions : 4]

P5012

[5053]-13

B.Ed. (Physical Education)
ANATOMY & PHYSIOLOGY
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) मानवी शरीराची रचनात्मक व कार्यात्मक संघटन स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- अ) अस्थिस्नायुंची रचना आकृतीसह स्पष्ट करा. [8]
ब) स्नायू आकुंचनाचे प्रकार स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 2) मोठ्या मेंदुची रचना व कार्ये लिहा. [15]

किंवा

मानवी हृदयाची आकृती काढून रक्ताचे वहनांचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [5]

- अ) हातातील हाडांची यादी करा.
ब) कोणत्याही दोन सांध्यांची नावे लिहा.
क) ग्रंथींची नावे लिहा. (कोणत्याही चार)
ड) चयापचयाचा दर
इ) उतींच्या प्रकाराची नावे लिहा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) मानवी शरीरातील उर्जा संस्था
- ब) स्वयंचलित मज्जा संस्था
- क) हृदयावर व श्वसनसंस्थेवर होणारा व्यायामाचा परिणाम
- ड) मानवी पेशी

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5013

[Total No. of Pages : 4

[5053]-14

B.Ed. (Physical Education)

FITNESS, WELLNESS & YOGA

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is wellness? Explain dimensions of wellness with suitable examples.[15]

OR

Illustrate types and causes of obesity.

Q2) Explain different methods of training. [15]

OR

Discuss need of yoga for school going children and write benefits of yoga.

Q3) Solve the following questions. [5]

- a) Write components of HRPF.
- b) Write two factors which affecting physical fitness.
- c) Write types of muscle contraction.
- d) Which is the third step of Ashtang Yoga?
- e) What is exercise?

P.T.O.

Q4) Write short notes (Any three) :

[15]

- a) Components of SRPF
- b) Benefits of physical fitness
- c) Principles of physical fitness improvement
- d) Pranayama

Total No. of Questions : 4]

P5013

[5053]-14

B.Ed. (Physical Education)
FITNESS, WELLNESS & YOGA
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) निरामयता म्हणजे काय? निरामयतेची परिमाणे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

स्थूलतेचे प्रकार आणि कारणे सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) प्रशिक्षणाच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा. [15]

किंवा

शालेय निद्यार्थ्यांसाठी योगाची गरज, चर्चा करा आणि योगाचे फायदे लिहा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्न सोडवा. [5]

अ) आरोग्याधिष्ठित शारीरिक सुदृढतेचे (HRPF) घटक लिहा.

ब) शारीरिक सुदृढतेवर परिणाम करणारे दोन घटक लिहा.

क) स्नायू आकुंचनाचे प्रकार लिहा.

ड) अष्टांग योगाची तिसरी पायरी कोणती?

इ) व्यायाम म्हणजे काय?

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) कौशल्याधिष्ठित शारीरिक सुदृढतेचे (SRPF) घटक
- ब) शारीरिक सुदृढतेचे फायदे
- क) शारीरिक सुदृढता सुधारणेची तत्वे
- ड) प्राणायाम

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5014

[Total No. of Pages : 26

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING - MARATHI
(2013 Pattern)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात.

प्रश्न 1) मातृभाषेची सद्यः स्थिती सांगून मातृभाषेच्या विकासासाठी तुमच्या मते उपक्रम सुचवा. [15]
किंवा

मातृभाषेच्या अध्ययन-अध्यापनाची ग्रहणात्मक उद्दिष्टे उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अ) पाठ नियोजन म्हणजे काय? पाठ नियोजनाचे फायदे लिहा. [7]
ब) मातृभाषा शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [8]

किंवा

- अ) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीची व्याख्या द्या. आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे उद्दिष्टे लिहा.
ब) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे प्रकार सांगून आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे फायदे लिहा.

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]

- अ) अध्यापनाची व्याख्या द्या.
ब) मातृभाषेची मूलभूत कौशल्ये लिहा.
क) शैक्षणिक साधनाची व्याख्या लिहा.
ड) वाचनाचे दोन फायदे लिहा.
इ) मातृभाषा शिक्षकाची शैक्षणिक पात्रता लिहा.
फ) नाट्यीकरणाचे फायदे लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) अध्ययन-अध्यापनाची सर्वसामान्य उद्दिष्टे
- ब) व्याकरण अध्यापनाचे महत्त्व
- क) वार्षिक नियोजन
- ड) आदर्श पाठ्यपुस्तकाचे निकष
- इ) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे तोटे

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING - HINDI EDUCATION

हिंदी अध्यापन पध्दती

(2013 Pattern)

[कुल समय : 50

सूचनाएँ :- 1) सभी प्रश्न आवश्यक हैं।

2) दाईं ओर दिए हुए अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

प्रश्न 1) कहानी रचना की प्रणालियाँ कौनसी है? छात्रोंद्वारा होनेवाली गलतियों को कैसे सुधारा जा सकता है यह विशद कीजिए। [15]

अथवा

अ) वेस्ट प्रणाली का स्वरूप स्पष्ट करे। [7]

ब) प्रत्यक्ष प्रणाली के लाभ तथा मर्यादाएँ सोदाहरण विशद कीजिए। [8]

प्रश्न 2) हिंदी के प्रभावशाली अध्यापक के गुणों को सविस्तर स्पष्ट करे। [15]

अथवा

अ) सूक्ष्म अध्यापन के विविध कौशल स्पष्ट करे। [7]

ब) हिंदी भाषा सीखते समय सूक्ष्म अध्यापन का ज्ञान स्पष्ट करे। [8]

प्रश्न 3) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए। [5]

अ) व्याकरण की विविध अध्यापन प्रणालियों की सूची बनाइए।

ब) दृक श्राव्य साधनोंकी सूची बनाइए।

क) पाठ नियोजन का एक महत्व लिखे।

ड) सूक्ष्म अध्यापन की परिभाषा लिखे।

इ) प्राथमिक विद्यालयों में हिंदी भाषा सिखाने का उद्देश लिखे।

प्रश्न 4) टिपणीयाँ लिखे। (केवल तीन)

[15]

- अ) त्रिभाषा सूत्र।
- ब) संरचना प्रणाली।
- क) हिंदी अध्यापन के नाट प्रवाह।
- ड) सूक्ष्म अध्यापन का स्वरूप।

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING ENGLISH EDUCATION

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write in detail about importance of teaching English language and its place in today's world. **[15]**

OR

Dr. West New Method. Explain in detail objectives, procedure, merits & demerits.

Q2) What is poetry? Write in detail teaching of poetry. **[15]**

OR

Classify teaching aids & write importance of teaching aids in English language.

Q3) Answer in short. **[5]**

- a) Definition of Content Cum Methodology (CCM).
- b) Define Direct Method.
- c) Types of compositions.
- d) Oral & written tests.
- e) Gattonby's objectives of Teaching English language.

Q4) Short notes (any 3) :

[15]

- a) Importance of CCM
- b) Language Games
- c) Difference between Reader & Textbook
- d) Evaluation process

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING HISTORY EDUCATION

(2013 Pattern)

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What do you mean by History? Describe kinds of History. **[15]**

OR

List and explain different qualities of history teacher.

Q2) Illustrate any three methods of teaching history with their merits and demerits. **[15]**

OR

Explain CCM in teaching history.

Q3) Answer the following questions. **[5]**

- a) What do you mean by modern history?
- b) Write criteria of history textbook.
- c) What is source method?
- d) What do you mean by CCM?
- e) Write aims of teaching history.

Q4) Write short notes (any three) :

[15]

- a) Importance of history in human life
- b) Year plan
- c) Teaching aids
- d) Implementation of CCM

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

इतिहास अध्यापन पध्दती

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात.

प्रश्न 1) तुमच्या मते इतिहास म्हणजे काय? इतिहासाच्या प्रकारांचे वर्णन करा. [15]

किंवा

इतिहास शिक्षकाच्या वेगवेगळ्या गुणवत्तांची यादी करून स्पष्टीकरण करा.

प्रश्न 2) इतिहास अध्यापनाच्या कोणत्याही तीन पध्दती त्यांच्या गुण-दोषांसह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

इतिहास अध्यापनात आशययुक्त अध्यापन पध्दत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्न सोडवा. [5]

- अ) तुमच्या मते आधुनिक इतिहास म्हणजे काय?
ब) इतिहास पाठ्यपुस्तकाचे निकष लिहा.
क) स्रोत पध्दत म्हणजे काय?
ड) तुमच्या मते आशययुक्त अध्यापन पध्दत म्हणजे काय?
इ) इतिहास अध्यापनाचे ध्येय लिहा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) मानवी जीवनात इतिहासाचे महत्त्व
- ब) वार्षिक नियोजन
- क) अध्यापन साधने
- ड) आशययुक्त अध्यापन पध्दतीचे महत्त्व

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education) (Semester - I)
METHODOLOGY OF TEACHING GEOGRAPHY
(2013 Pattern) (Paper - IV)

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain meaning & nature of Geography and give its scope with suitable examples. **[15]**

OR

Elaborate characteristics of Geography teacher and suggest solutions for different problems Geography teacher has to face.

Q2) a) How Geography is correlated with other school subjects? **[7]**
b) Why should Geography teacher use teaching aids? Give different uses of teaching aids. **[8]**

OR

Write different methods of teaching geography & explain in detail the following methods **[15]**

- a) Regional method
- b) Project method
- c) Journey method

Q3) Write in short (any five) : **[5]**

- a) Give positions of Earth, Moon & Sun during lunar eclips.
- b) Importance of local geography.
- c) Types of pollution
- d) Write an objective of understanding for the unit "India".
- e) Write one application level question of the unit "Population".

f) Any four "sea treasure"

Q4) Write short notes (any three) :

[15]

a) Content cum methodology

b) Lesson plan

c) Globe & Maps

d) Any Geographical place in Maharashtra

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education) (Semester - I)
METHODOLOGY OF TEACHING GEOGRAPHY
(2013 Pattern) (Paper - IV)
(मराठी रूपांतर)

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) भूगोलाचे अर्थ व स्वरूप स्पष्ट करा व त्याची व्याप्ती सोदाहरण द्या. [15]

किंवा

भूगोल शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा व भूगोल शिक्षकास येणाऱ्या समस्यांचे समाधानासाठी विविध उपाय सूचवा.

प्रश्न 2) अ) इतर शालेय विषयांशी भूगोलाचा सहसंबंध कसा येतो? [7]

ब) भूगोल शिक्षकाचे शैक्षणिक साधनांचा वापर का करावा? शैक्षणिक साधनांचे विविध उपयोग सांगा. [8]

किंवा

भूगोलाच्या विविध अध्यापन पध्दती सांगा व खालील पध्दतींचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा. [15]

अ) प्रादेशिक पध्दती

ब) प्रकल्प पध्दती

क) प्रवास पध्दती

प्रश्न 3) थोडक्यात लिहा. (कोणतेही पाच)

[5]

- अ) चंद्र ग्रहणाचे वेळी पृथ्वी, चंद्र व सूर्याच्या स्थिती द्या.
- ब) स्थानिय भूगोलाचे वैशिष्ट
- क) प्रदूषणांचे प्रकार
- ड) “भारत” या घटकासाठी आकलनाचे उद्दिष्टे लिहा.
- इ) “लोकसंख्या” या घटकासाठी उपयोजन स्तरावरील एक प्रश्न लिहा.
- फ) चार सागर संपत्ती

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) आशय युक्त अध्यापन पध्दती
- ब) पाठ नियोजन
- क) पृथ्वी गोल व नकाशा
- ड) महाराष्ट्रातील कोणतेही एक भौगोलिक स्थळ

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING MATHEMATICS

(2013 Pattern) (Paper - V)

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Compare Inductive and deductive method of teaching mathematics using some example from algebra. **[15]**

OR

- a) Plan a enrichment program for gifted students. **[8]**
- b) Discuss nature and scope of mathematics in school curriculum. **[7]**

Q2) Explain how will you implement content cum methodology in teaching of mathematics method. **[15]**

OR

- a) Prepare a lesson note to teach 'Types of Angles' to class 6th students. **[8]**
- b) Prepare a lesson note to teach 'Simple Interest' to class 6th students. **[7]**

Q3) Answer in one sentence. **[5]**

- a) Define 'point'.
- b) Heuristic method of Teaching Mathematics.
- c) Home work
- d) CCM-scope.
- e) Annual plan.

Q4) Write short notes (any three) :

[15]

- a) Objectives of teaching aids
- b) Below average students
- c) Types of triangle
- d) CCM-importance

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING MATHEMATICS

(2013 Pattern) (Paper - V)

(मराठी रूपांतर)

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) उद्गामी व अवगामी अध्यापन पध्दती मधील फरक बीजगणितातील समान उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- अ) कुशाग्र विद्यार्थीन करिता सबलीकरण कार्यक्रमाचे नियोजन करा. [8]
ब) शालेय अभ्यासक्रमामध्ये गणिताचे स्वरूप व व्याप्ती यावर चर्चा करा. [7]

प्रश्न 2) गणित अध्यापन पध्दतीमध्ये 'आशय युक्त अध्यापन पध्दती' कशा प्रकारे अमलात आणाल हे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- अ) इयत्ता 6 वी करिता 'कोनाचे प्रकार' अध्यापन करिता पाठ टाचण तयार करा. [8]
ब) इयत्ता 6 वी करिता 'सरळ व्याज' अध्यापन करिता पाठ टाचण तयार करा. [7]

प्रश्न 3) एका वाक्यात उत्तर लिहा. [5]

- अ) बिंदु-व्याख्या द्या.
ब) गणित अध्यापनातील स्वयंशोधन पध्दती.
क) गृह कार्य
ड) CCM व्याप्ती
इ) वार्षिक नियोजन

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) शैक्षणिक साहित्याचे उद्दिष्टे
- ब) कमकुवत विद्यार्थी
- क) त्रिकोणाचे प्रकार
- ड) CCM महत्व

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING GENERAL SCIENCE

(2013 Pattern)

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Describe modern trends and techniques for teaching science. Write importance of teaching aid in teaching science. **[15]**

OR

- a) Describe place of science in primary and secondary level. **[7]**
- b) Describe values of science in daily life. **[8]**

Q2) Illustrate how will you implement content cum methodology in teaching of science method. **[15]**

OR

- a) Write criteria for the preparation of the good text book of science at secondary level. **[8]**
- b) Write importance of evaluation procedures. **[7]**

Q3) Write in brief (any five) : **[10]**

- a) Any one objective of teaching science.
- b) Heuristic method of teaching science.
- c) Diagnostic testing.
- d) CCM - Definition.
- e) Unit plan.
- f) Science club-Define.
- g) Science laboratory.

Q4) Write short notes (any two) :

[10]

- a) Values of teaching science.
- b) Importance of remedial teaching.
- c) Need of CCM in teaching.
- d) Co-curricular activities related to science teaching.

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING GENERAL SCIENCE

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) विज्ञान अध्यापनातील नवीन प्रथा व तंत्र यांचे वर्णन करा. विज्ञान अध्यापना करीताचे शैक्षणिक साहित्यांचे महत्व लिहा. [15]

किंवा

- अ) प्राथमिक व माध्यमिक स्तरावर विज्ञान विषयाचे स्थानाचे वर्णन करा. [7]
ब) विज्ञानाचे रोजच्या जिवातील मुल्यांचे वर्णन करा. [8]

प्रश्न 2) विज्ञान अध्यापनाकरिता आशययुक्त अध्यापनाची अमलबजावणी कशा प्रकारे कराल याचे स्पष्टीकरण उदाहरणासह करा. [15]

किंवा

- अ) माध्यमिक स्तराकरीता उत्तम विज्ञानाच्या पाठ्य पुस्तकाचे निकष लिहा. [7]
ब) मुल्यमापण कार्यपद्धती चे महत्व लिहा. [8]

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [10]

- अ) विज्ञान अध्यापनाचे एक उद्दिष्ट
ब) विज्ञान अध्यापनाची स्वयंशोधन पध्दती
क) निदानात्मक चाचणी
ड) CCM व्याख्या
इ) घटक नियोजन
फ) विज्ञान क्लब-व्याख्या
य) विज्ञानाची प्रयोगशाळा

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) विज्ञान अध्यापनाची मुल्ये
- ब) निरक्षनात्मक अध्यापनाचे महत्व
- क) अध्यापनाकरिता CCM ची गरज
- ड) विज्ञान अध्यापनाशी संबंधित इतर उपक्रम

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING INFORMATION TECHNOLOGY

(2013 Pattern)

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain meaning & scope of IT with examples. **[15]**

OR

- a) Explain concentric method of curriculum development of IT. **[8]**
- b) Write importance of IT in daily life. **[7]**

Q2) a) Explain role of IT in education. **[7]**

b) Explain self study methods. **[8]**

OR

List methods of teaching IT. Explain computer assisted & project method with example. **[15]**

Q3) Answer in short. **[5]**

- a) List web browsers
- b) Uses of GPS
- c) Advantages of MS-Excel
- d) Teaching aids in IT
- e) Uses of email

Q4) Short notes (any three) :

[15]

- a) Aims & objectives of IT
- b) Year plan
- c) Advantages & disadvantages of IT
- d) IT & media

Total No. of Questions : 4]

P5014

[5053]-15

B.Ed. (Physical Education)

METHODOLOGY OF TEACHING INFORMATION TECHNOLOGY
(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) माहिती तंत्रज्ञानाचा अर्थ व स्वरूप उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]
किंवा
अ) माहिती तंत्रज्ञान निर्मितीची समकेंद्री पद्धत स्पष्ट करा. [8]
ब) माहिती तंत्रज्ञानाचे दैनंदिन जीवनातील महत्त्व स्पष्ट करा. [7]
- प्रश्न 2) अ) माहिती तंत्रज्ञानांची शिक्षणातील भूमिका स्पष्ट करा. [7]
ब) स्वयंअध्ययन (सेल्फ स्टडी) पद्धत स्पष्ट करा. [8]
किंवा
माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याच्या पद्धतींची यादी करा. संगणक आधारित व प्रकल्प पद्धत उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]
- प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [5]
अ) वेब ब्राउझरची यादी करा.
ब) GPS चे उपयोग लिहा.
क) MS-Excel चे फायदे लिहा.
ड) माहिती तंत्रज्ञानातील शैक्षणिक साधने
इ) ई-मेल चे फायदे लिहा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- अ) माहिती तंत्रज्ञानाची ध्येय व उद्दिष्ट्ये
- ब) वार्षिक नियोजन
- क) इंटरनेट चे फायदे व तोटे
- ड) माहिती तंत्रज्ञान व मेडिया

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5015

[Total No. of Pages : 4

[5053]-21

B.Ed. (Physical Education) (Semester - II)
METHODOLOGY OF TEACHING PHYSICAL EDUCATION
(2013 Pattern) (Paper - VI)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the objectives of physical education (NASPE). **[15]**

OR

Write in detail about domains of learning physical education.

Q2) Explain with example the importance of verbal and non verbal communication in effective teaching. **[15]**

OR

Classify teaching style. Explain 'Command Style' and Divergent Discovery style.

Q3) Answer the following : **[10]**

- a) Traits of an effective physical education teacher.
- b) Types of feedback in physical education.
- c) Give tips to maximize learning.
- d) List of magic words used by physical education teacher.
- e) Types of communications.

P.T.O.

Q4) Short note (Any two) :

[10]

- a) Fundamental movements
- b) Successful lesson plan
- c) Class management skills
- d) Physically educated person

Total No. of Questions : 4]

P5015

[5053]-21

B.Ed. (Physical Education) (Semester - II)
METHODOLOGY OF TEACHING PHYSICAL EDUCATION
(2013 Pattern) (Paper - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) शारीरिक शिक्षणाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. (नॅस्पेची) [15]

किंवा

शारीरिक शिक्षण अध्ययनाच्या क्षेत्राबद्दल सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) प्रभावी अध्यापनात शाब्दिक आणि अशाब्दिक संप्रेषणाचे महत्व सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

अध्यापन शैलीचे वर्गीकरण करा. 'हुकुम शैली' आणि 'केंद्रोत्सारी शोध शैली' स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [10]

अ) प्रभावी शारीरिक शिक्षण शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये.

ब) शारीरिक शिक्षणातील प्रत्याभरणाचे प्रकार.

क) विद्यार्थ्यांचे अध्ययन वाढविण्यासाठी सूचना करा.

ड) शारीरिक शिक्षणाचे शिक्षक जे 'जादुई शब्द' वापरतात त्यांची यादी करा.

इ) संप्रेषणाचे प्रकार

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (फक्त दोन)

[10]

- अ) मुलभूत हालचाली
- ब) यशस्वी पाठ नियोजन
- क) वर्ग नियोजन कौशल्ये
- ड) शारीरिक शिक्षण शिक्षित व्यक्ती

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5016

[Total No. of Pages : 4

[5053]-22

B.Ed. (Physical Education) (Semester - II)
BIOMECHANICS, ATHLETIC CARE AND REHABILITATION
(2013 Pattern) (Paper - VII)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain how newtons laws of motion are applicable while playing hockey. **[15]**

OR

- a) Describe principles of stability with suitable example from sports and games.
- b) Describe factors affecting motion.

Q2) Write down first aid, immediate management and later management for soft tissue injuries. **[15]**

OR

- a) Different between lordosis and scoliosis.
- b) Write measures taken to prevent dehydration.

Q3) Answer in one sentence. **[5]**

- a) Vector quantity.
- b) Potential Energy.
- c) Therapeutic modality.
- d) List fat soluble vitamins.
- e) List hot modality

P.T.O.

Q4) Write short notes (Any three) :

[15]

- a) Principles of projectile
- b) Biomechanics-definition and meaning
- c) Cold modality
- d) Functions of Carbohydrates.

Total No. of Questions : 4]

P5016

[5053]-22

B.Ed. (Physical Education) (Semester - II)
BIOMECHANICS, ATHLETIC CARE AND REHABILITATION
(2013 Pattern) (Paper - VII)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) न्युटनचे गती विषयक नियम हॉकी खेळताना कसे लागू होतील हे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

अ) स्थिरत्वाचे तत्वांचे वर्णन खेळातील उदाहरणासह स्पष्ट करा.

ब) गतीवर परिणाम करणाऱ्या घटकाचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) खेळादरम्यान मऊ उंतीना झालेल्या इजां करिता प्रथमोपचार, त्वरीत व्यवस्थापन व नंतर चे व्यवस्थापन कसे कराल हे लिहा. [15]

किंवा

अ) उदाम स्थिती व पाठीचा कणाला आलेले बाक (Scoliosis) या मधील फरक सांगा.

ब) शुष्कता होऊ नये या करिता घेण्याची काळजी लिहा.

प्रश्न 3) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

अ) सदिश राशी

ब) स्थितीज ऊर्जा

क) उपचारात्मक पद्धती

ड) मेदात विरघळणारे जीवनसत्वे

इ) उष्ण उपचारात्मक पद्धती करिता साधने

प्रश्न 4) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) प्रक्षेपणाचे तत्वे
- ब) जीवयात्रिकी शास्त्र-व्याख्या व अर्थ
- क) दंड उपचारात्मक पद्धती
- ड) कर्बोदकांचे कार्य

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5017

[Total No. of Pages : 4

[5053]-23

B.Ed. (Physical Education) (Semester - II)

MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define management. Explain the principles of management while organizing any sports competition with suitable example. **[15]**

OR

For State level Handball competition prepare a fixture and schedule by league method. (No. of teams 10 No. of ground 3 & No of days 3).

Q2) a) Explain principles of Time table with suitable example. **[7]**
b) Calculate the stagger for lane No. 2 to 5 for 200m. standard track. **[8]**

OR

a) Explain the principles of budget. **[8]**
b) Discuss the objectives of camp. **[7]**

Q3) Give answers in brief (any five) : **[10]**

- a) Write formula to Calculate the staggers for 400m. standard track.
- b) Write the methods of competition.
- c) Any four merits of knock-out methods.
- d) Write formula for no. of matches in league method.
- e) Method of Mass athletics.
- f) Types of sports equipment.

P.T.O.

Q4) Short notes (Any two) :

[10]

- a) Importance of management
- b) Merits of league method
- c) Maintenance of sports equipments
- d) Objectives of Intramural competition

Total No. of Questions : 4]

P5017

[5053]-23

B.Ed. (Physical Education) (Semester - II)

शारीरिक शिक्षण व खेळाचे व्यवस्थापन

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या. खेळाचे व्यवस्थापन करतांना तुम्हाला व्यवस्थापनाची तत्वे कशी उपयोगी पडतात ते योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

राज्यास्तरीय हॅण्डबॉल स्पर्धेसाठी साखळी पध्दतीने कार्यक्रम पत्रिका तयार करा. (संघ संख्या-10 क्रीडांगण-3, दिवस-3)

प्रश्न 2) अ) वेळापत्रकाची तत्वे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [7]

ब) 200 मी. प्रमाणित ट्रॅकवर लेन क्र. 2 ते 5 चा वाढीव प्रारंभ (stagers) काढा. [8]

किंवा

अ) अंदाजपत्रकाची तत्वे स्पष्ट करा. [8]

ब) शिबीर आयोजनाची उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे द्या (कोणतेही पाच) [10]

अ) 400 मी. प्रमाणित ट्रॅकवर वाढीव प्रारंभ (stagers) काढण्याचे सूत्र

ब) स्पर्धेच्या पध्दती लिहा.

क) बाद पध्दतीचे कोणतेही चार फायदे

ड) साखळी पध्दतीत सामन्याची संख्या काढण्याचे सूत्र

इ) सामुहिक स्पर्धा पध्दती

फ) क्रीडा साहित्याचे प्रकार

प्रश्न 4) टीपा द्या. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) व्यवस्थापनाचे महत्त्व
- ब) साखळी पध्दतीचे फायदे
- क) क्रीडा साहित्याची निगा
- ड) अंतरकुल स्पर्धेची उद्दिष्टे

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5018

[Total No. of Pages : 4

[5053]-24

B.Ed. (Physical Education)

**P : 109 - ESSENTIALS OF PHYSICAL EDUCATION &
HEALTH EDUCATION
(2013 Pattern)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Discuss the problem and issues in physical education at secondary level. **[15]**

OR

List the different competitions at International level and write in brief about following competitions.

- a) Olympic summer Games
- b) Paralympic
- c) Commonwealth Games
- d) Grand Slam Tennis

Q2) Explain with examples the 'movement concept. **[15]**

OR

What is Health? Explain the Determinants of health with suitable example.

Q3) Write in brief. **[5]**

- a) Write the definition of exercise.
- b) Write the world record of High Jump (Men and Women).
- c) What is Locomotor skills and write any four locomotor skills.
- d) Write any four aspects of school health programme.
- e) Write the name of four sports awards given by government of Maharashtra.

P.T.O.

Q4) Short notes (Any three) :

[15]

- a) Responsibilities of physical education teacher
- b) Write any five technologies used in physical education and sports
- c) Arjun Award.
- d) Write about introductory phase of motor skill learning.
- e) Write difference between sports & games.

Total No. of Questions : 4]

P5018

[5053]-24

B.Ed. (Physical Education)

P : 109 - ESSENTIALS OF PHYSICALS EDUCATION &
HEALTH EDUCATION

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) माध्यमिक स्तरावरील शारीरिक शिक्षणातील मुख्य प्रश्न व समस्यांची चर्चा करा. [15]

किंवा

आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील विविध स्पर्धांची यादी करून खालील स्पर्धाबद्दल थोडक्यात लिहा.

- अ) उन्हाळी ऑलिंपीक
ब) पॅराऑलिंपीक
क) राष्ट्रकुल स्पर्धा
ड) ग्रॅंड स्लॅम टेनिस

प्रश्न 2) 'हालचाल संकल्पना' सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

आरोग्य म्हणजे काय? आरोग्यावर परिणाम करणारे घटक उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) थोडक्यात लिहा. [5]

- अ) व्यायामाची व्याख्या लिहा.
ब) पुरुष व महिलांचा उंचउडीतील जागतिक उच्चांक लिहा.
क) स्थानांतरणीय कौशल्य म्हणजे काय? कोणतेही चार स्थानांतरणीय कौशल्य लिहा.
ड) शालेय आरोग्य कार्यक्रमाचे कोणतेही चार घटक लिहा.
इ) महाराष्ट्र राज्यातर्फे दिल्या जाणाऱ्या चार क्रीडापुरस्कारांची नावे लिहा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) शारीरिक शिक्षण शिक्षकाच्या जबाबदाऱ्या
- ब) शारीरिक शिक्षण आणि खेळात उपयोगात येणाऱ्या पाच तंत्रज्ञानाबद्दल लिहा.
- क) अर्जुन पुरस्कार
- ड) कारक कौशल्य अध्ययनाच्या सुरुवातीच्या टप्प्याविषयी लिहा.
- इ) क्रीडा आणि खेळातील फरक लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5019

[Total No. of Pages : 4

[5053]-25

B.Ed. (Physical Education) (Semester - II)

**EVALUATION AND STATISTICAL PROCEDURE IN
PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS
(2013 Pattern)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the concept of Test, measurement and evaluation. Elaborate different types of evaluation in physical education. **[15]**

OR

Explain 'AAHPERD' youth fitness test battery.

Q2) One min. skipping Jump performance of two groups is given in the frequency table. **[15]**

CI	81-95	96-110	111-125	126-140	141-155	156-170	171-185
Group 'A' f_1	6	10	12	13	11	10	8
Group 'B' f_2	8	8	8	12	14	13	12

Find the mean for group 'A' and group 'B'.

Interprete the means of these groups with given criteria.

Above 155	-	Excellent
141 - 155	-	Very good
126 - 140	-	Good
100 - 125	-	Satisfactory
Below 100	-	Poor

OR

P.T.O.

Leg length and high jump performance of 12th std. boys are given in frequency table.

High Jump (m)	1.78	1.60	1.75	1.65	1.70	1.65	1.75	1.70	1.70
Height (c.m)	173	168	182	176	173	169	180	176	168

Using spearman's Rank order co-relation method, Compute the coefficient of co-relation between the leg length and high jump performance. Interpret the coefficient of corelation with the given criteria.

Coefficient	Relationship
0.00 to 0.20	Negligible
0.20 to 0.40	Low
0.40 to 0.60	Moderate
0.60 to 0.80	Substantial
0.80 to 0.99	High to very high
1	perfect correlation

Q3) All questions are compulsory.

[5]

- JCR test battery includes 50m dash (true or false)
- A person whose BMI is 28.42 ranked as _____.
- Find the median of the 31, 26, 26, 31, 17, 29, 25, 31, 26, 31, 24, 30.
- There are _____ % people perform more than median.
- 12 min run/walk test measures anaerobic capacity. (True or false)

Q4) Short note (any three) :

[15]

- Mean is affected by extream scores but median is not. Explain giving examples.
- Modified sit and reach test
- Basket ball skill test (any one)
- Characteristics of measures of central tendency.

Total No. of Questions : 4]

P5019

[5053]-25

B.Ed. (Physical Education) (Semester - II)
EVALUATION AND STATISTICAL PROCEDURE IN
PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS
(2008 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कसोटी, मापन व मूल्यमापनाची संकल्पना स्पष्ट करून शारीरिक शिक्षणातील मूल्यमापनाचे विविध प्रकार सोदाहरण लिहा. [15]

किंवा

‘अपार्ट’ युवक सुदृढता कसोटी संच स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालील कोष्टकामध्ये दोन गटांच्या एक मिनिट स्किपिंगचे कार्यमान दिलेले आहे. [15]

वर्गांतर मध्य	81-95	96-110	111-125	126-140	141-155	156-170	171-185
गट-‘अ’ f_1	6	10	12	13	11	10	8
गट- ‘ब’ f_2	8	8	8	12	14	13	12

गट ‘अ’ आणि गट ‘ब’ चे मध्यमान शोधा.

खालील निकषांवरून दोन्ही गटाच्या मध्यमानाचे अर्थनिर्वचन करा.

155 पेक्षा अधिक	- अतिउत्कृष्ट
141 - 155	- उत्कृष्ट
126 - 140	- चांगला
100 - 125	- समाधानकारक
100 पेक्षा कमी	- कमी

किंवा

खालील कोष्टकामध्ये इयत्ता 12 वी च्या विद्यार्थ्यांच्या उंचउडीचे कार्यमान व पायाची लांबी दिलेली आहे.

उंच उडी (मी.)	1.78	1.60	1.75	1.65	1.70	1.65	1.75	1.70	1.70
उंची (से.मी.)	173	168	182	176	173	169	180	176	168

स्विअरमन श्रेणी पध्दतीने उंचउडी कार्यमान व उंची यातील सहसंबंध सहगुणक शोधा. खालील दिलेल्या निकषांच्या आधारे सहसंबंध सहगुणकाचे अर्थनिर्वचन करा.

सहगुणक	संबंध
0.00 ते 0.20	दुर्लक्षण्याजोगा
0.20 ते 0.40	कमी
0.40 ते 0.60	साधारण
0.60 ते 0.80	चांगला
0.80 ते 0.99	उच्च
1	पूर्ण

प्रश्न 3) सर्व प्रश्न अनिवार्य [5]

- अ) जे. सी. आर. कसोटीसंचत 50 मी डॅश या कसोटीचा अंतर्भाव आहे. (चूक की बरोबर)
- ब) व्यक्तिचा बी. एम. आय 28.42 म्हणजे
- क) मध्यगा शोधा : 31, 26, 26, 31, 17, 29, 25, 31, 26, 31, 24, 30
- ड)% प्रतिसादक मध्यगे पेक्षा जास्त कार्यमान देतात.
- इ) 12 मि चालणे/धावणे कसोटी अनएरोबिक क्षमतेचे मापन करते (चूक कि बरोबर)

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) टोकाकडील प्राप्तांक मध्यमानावर परिणाम करतात मध्यगेवर नाही. उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ब) मॉडीफाईड सिट अँड रिच कसोटी
- क) कोणतीही एक बास्केटबॉल कौशल्य कसोटी
- ड) केंद्रिय प्रवृत्तीच्या परिमाणांची गुणवैशिष्ट्ये

